

บทที่ 3

ประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย
และชาวจีนใน 5 เขตในกรุงเทพมหานคร

ประวัติความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย

ชาวจีน เริ่มอพยพ เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย เป็นจำนวนมากในปลาย พุทธศตวรรษที่ยี่สิบสี่ และต้นพุทธศตวรรษที่ยี่สิบห้า ซึ่งตรงกับสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จำแนกตามภาษาพูดได้เป็น 6 กลุ่ม คือ

1. จีนแต้จิ๋ว (Teachiu) คนจีนร้อยละ 56 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย เป็นพวกจีนแต้จิ๋ว

2. จีนแคะ (Hakka) คนจีนร้อยละ 16 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย เป็นพวกจีนแคะ

3. จีนไหหลำ (Hainanese) คนจีนร้อยละ 12 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย เป็นพวกจีนไหหลำ

4. จีนฮกเกี้ยน (Fukienese) คนจีนร้อยละ 7 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย เป็นพวกจีนฮกเกี้ยน

5. จีนกวางตุ้ง (Cantonese) คนจีนร้อยละ 7 ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทย เป็นพวกจีนกวางตุ้ง

6. พวกอื่น ๆ ที่มาจากไต้หวันบ้าง จากเซี่ยงไฮ้บ้าง และจากนิงโป (Ningpo)¹ ซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนประมาณร้อยละ 2 ของจำนวนคนจีนทั้งหมด

เป็นที่น่าสังเกตว่า ชาวจีนที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่มาจากมณฑลภาคใต้โดยเฉพาะใน เขตมณฑลฮกเกี้ยนและกวางตุ้งมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ

¹ Coughlin J. Richard, Double Identity : The Chinese in Modern Thailand (Hongkong : Cathay Press, 1960), pp. 6-7.

95 ของชาวจีนทั้งหมดในประเทศไทย เนื่องจากมณฑลทั้งสองมีดินแดนติดต่อกับฝั่งทะเล ชาวจีนในสองมณฑลดังกล่าวจึงมีความถนัดในการใช้ทะเลติดต่อกับดินแดนอื่น²

ชาวจีนทั้งห้ากลุ่มภาษานี้ อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยและมีจำนวนไม่แตกต่างกันมาก จนเมื่อถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 24 กลุ่มภาษาแต้จิ๋ว แคะ และไหหลำ ได้เข้ามาอยู่มากขึ้นในประเทศไทย ทั้งนี้อธิบายได้หลายประการ เหตุผลที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ชาวจีนแต้จิ๋วได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลไทยมากกว่าชาวจีนกลุ่มภาษาอื่น ๆ ตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เป็นต้นมา ชาวจีนแต้จิ๋วได้รับอนุญาตให้เข้าไปตั้งบ้านเรือนทำมาหากินอยู่ในเขตพระนครได้ ต่อมาเมื่อมีการเปิดเมืองท่าชวเถาขึ้นในบริเวณที่มีชาวจีนกลุ่มภาษาแต้จิ๋วและภาษาแคะอยู่กันมาก และมีเรือกลไฟแล่นไปมาระหว่างชวเถากับกรุงเทพฯ ชาวจีนแคะได้อพยพมาทางสายเดินเรือสายนี้มากขึ้น ส่วนเมืองท่าเอหมิงในเขตฟูเจี้ยนนั้นมิได้มีเรือไปมาโดยตรงติดต่อกับกรุงเทพฯ ชาวจีนฮกเกี้ยนจึงเดินทางไปที่อื่น ชาวจีนฮกเกี้ยนที่เข้ามาทางภาคใต้ของประเทศไทยนั้น เป็นพวกที่มาทางมลายาและสิงคโปร์ ส่วนชาวจีนไหหลำนั้น เมื่อมีเรือกลไฟไปมาโดยตรงได้ระหว่างไหหลำกับกรุงเทพฯ ชาวจีนไหหลำจึงอพยพกันเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น

ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนต่อการเดินทางไปยังต่างประเทศของชาวจีนคือ การเกิดความวุ่นวายในทางการเมือง ความอดอยากของประชาชน ความต้องการของงานชาวจีนจากประเทศต่าง ๆ การที่ชาวจีนนิยมเดินทางออกมานอกประเทศเพื่อสร้างฐานะ และความก้าวหน้าในทางคมนาคม

สำหรับสาเหตุที่ชาวจีนนิยมอพยพมาตั้งถิ่นฐานในไทยเนื่องจาก คนไทยไม่รังเกียจคนต่างชาติและให้การต้อนรับด้วยดี ความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีภัยธรรมชาติที่ร้ายแรง³

ชาวจีนได้เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ในสมัยแรก ๆ นั้นชาวจีนส่วน

² Skinner, G. William, Chinese Society in Thailand (New York : Cornell University Press, 1957), p. 28.

³ ทวี ธีระวงศ์เสรี, "สถานภาพทางกฎหมายของชาวจีนในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ แผนกวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 10.

ใหญ่เป็นพวกพ่อค้าซึ่งเดินทางมาค้าขายในเมืองไทย และมีชาวจีนบางพวกที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทยเป็นการถาวร มีผู้ประมาณว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยประมาณ 3,000 คน⁴ ต่อมาในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ชาวจีนเริ่มหลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น พวกที่อพยพเข้ามานี้ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่ยากจน ที่อพยพเข้ามาก็เพื่อหวังสร้างฐานะของตน จากการรวบรวมตัวเลขจำนวนชาวจีนของศาสตราจารย์ สกินเนอร์ ได้ประมาณว่าในปี พ.ศ. 2365 มีชาวจีนประมาณ 200,000 คน และในปี พ.ศ. 2447 จำนวนชาวจีนเพิ่มขึ้นเป็น 400,000 คน ชาวจีนจำนวนดังกล่าวนี้ รวมทั้งชาวจีนต่างดาวและลูกหลานจีนที่เกิดในประเทศไทย

นอกจากนี้สกินเนอร์ยังรายงานไว้ว่า เมื่อราวปี พ.ศ. 2373 มีชาวจีนเข้าประเทศไทยประมาณปีละ 7,000 คน พอมาถึงปี พ.ศ. 2413 ได้เพิ่มขึ้นเป็นประมาณปีละ 14,000 คน ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยแต่ละปีส่วนหนึ่งได้อพยพกลับออกไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2370 มานั้นจำนวนที่เข้ามาและไม่กลับออกไป คือตกค้างอยู่ในประเทศไทยตกปีละประมาณ 3,000 คน และเพิ่มขึ้นปีละ 7,000 คนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2425

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยมีอัตราสูงที่สุดในระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง การเข้าเมืองมีอัตราสูงมากและการกลับออกไปมีอัตราต่ำ ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2475-2488 มีชาวจีนเข้าเมืองไทยในอัตราต่ำมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่น และสงครามทางภาคมหาสมุทรแปซิฟิก และนโยบายของรัฐบาลไทยในการกีดกันชาวจีนเข้าประเทศ ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2489-2498 ชาวจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทันทีในระยะสงครามโลกยุติ ในปี พ.ศ. 2490 ได้มีการตกลงกันระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีน ชาวจีนได้รับอนุญาตให้เข้าประเทศไทยได้ปีละ 10,000 คน แต่พอถึงปี พ.ศ. 2492 รัฐบาลไทยได้ลดอัตราคนจีนเข้าประเทศเหลือเพียงปีละ 200 คน และในปีต่อมารัฐบาลได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมคนต่างดาวสูงขึ้น ชาวจีนเข้า

4

Victor Purcell, The Chinese in Southeast Asia (London : Oxford University Press, 1966) p. 89.

ประเทศจิงหยุดเซจกกลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา ชาวจีนที่เข้ามาในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยอยู่ในประเทศไทยมาก่อน และได้รับอนุญาตให้กลับเข้ามาในประเทศไทย⁵ ได้

สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเดินทางออกนอกประเทศของชาวจีนก็คือ ก่อนปี พ.ศ. 2436 เกือบจะไม่มีสตรีจีนเดินทางออกนอกประเทศจีนเลย ระหว่าง พ.ศ. 2425-2435 มีสตรีจีนเพียงร้อยละ 2-3 ของผู้อพยพเท่านั้น ทั้งนี้เพราะในสมัยนั้นประเทศจีนยังไม่อนุญาตให้ภรรยาชาวจีนติดตามสามีไปต่างประเทศได้ เพราะเกรงว่าจะเป็นเรื่องเสียหายแก่ครอบครัวได้ ยิ่งสตรีจีนซึ่งยังไม่สมรสด้วยแล้วเป็นสิ่งเหลือคิดในการเดินทางออกนอกประเทศ ทั้งนี้ยกเว้นแต่พวกโสเภณี ปรากฏว่าสตรีจีนส่วนมากที่เดินทางมาสู่ประเทศไทยก่อนปี พ.ศ. 2453 เป็นหญิงโสเภณีเสียส่วนใหญ่ ระยะระหว่างปี พ.ศ. 2449-2460 อัตราส่วนของสตรีจีนอพยพเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 ของผู้อพยพชาวจีนทั้งหมด แต่ภายหลังปี พ.ศ. 2463 สตรีจีนเริ่มเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้น ซึ่งในจำนวนนี้มีมากกว่าร้อยละ 95 สมรสแล้ว ในการสำรวจสำมะโนครัวเมื่อ พ.ศ. 2462 ปรากฏว่ามีสตรีจีนต่างด้าวในประเทศไทย ประมาณ 44,000 คน แต่ในการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2480 ปรากฏว่ามีจำนวนสตรีจีนถึง 188,500 คน เป็นการเพิ่มขึ้นกว่า 300 เปอร์เซ็นต์ภายใน 18 ปี ถึงกระนั้นก็ดีจำนวนคนจีนทั้งสองเพศก็ยังคงแตกต่างกันอยู่มาก ในการสำรวจสำมะโนครัวเมื่อ พ.ศ. 2490 ปรากฏว่าในรุ่นชาวจีนอพยพมีผู้ชายมากกว่าสองคนต่อผู้หญิงหนึ่งคน⁶ จากการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. 2513 พบว่ามีจำนวนผู้มีสัญชาติจีนในไทยทั้งสิ้น 311,093 คน โดยเป็นชาย 185,085 คน เป็นหญิง 126,008 คน และในการสำรวจสำมะโนประชากรครั้งหลังสุดปี พ.ศ. 2523 พบว่ามีจำนวนชาวจีนที่เป็นชายประมาณ 192,303 คน ที่เป็นหญิงประมาณ 101,756 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนชายต่อหญิง คือ 1.89 : 1 อัตราส่วนนี้ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในปัจจุบัน จากข้อมูลสถิติที่ได้จากกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

⁵

ขจัดภัย บุรุษพัฒน์, ชนกลุ่มน้อยในไทย (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2519).

หน้า 308-310.

⁶

ยูฟ เรศ มิลล์แกน, "บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 54.

พบว่าในปี พ.ศ. 2526 มีจำนวนผู้ที่มีสัญชาติจีนที่เป็นชายอยู่ในประเทศไทยประมาณ 183,287 คน และจำนวนสตรีจีน 97,946 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนประมาณผู้ชายสองคนต่อผู้หญิงหนึ่งคน

จากการที่มีสตรีอพยพเข้ามาน้อยกว่าชายจีน ดังนั้นชายจีนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยจึงต้องเลือกเอาว่าตนจะอยู่โดยลำพังหรือแต่งงานกับสตรีไทย อุปสรรคที่กีดขวางการแต่งงานก็มีเพียงเรื่องภาษาพูดที่ไม่เข้าใจกัน และเรื่องเงินทองเท่านั้น ชาวจีนส่วนใหญ่เลือกการแต่งงานอยู่กินกับสตรีไทย และได้ประโยชน์ด้วยเพราะสตรีไทยมีนิสัยชอบการค้าขาย และพอใจที่มีสามีที่ขยันขันแข็งในการทำงานและหารายได้เพิ่มพูนขึ้น พ่อค้าชาวจีนได้ประโยชน์จากรรยาซึ่งเป็นคนไทยในการค้าขายและติดต่อกับลูกค้า และการแต่งงานกับสตรีไทยก็ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหมดเปลืองมากมายเหมือนแต่งงานกับสตรีชาวจีนด้วยกัน

ส่วนลูกจีนหลานจีนนั้น เข้ากับคนไทยได้ดี พูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีน การศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้ที่เกิดแต่บิดาเป็นคนจีนมาจากประเทศจีนและมาแต่งงานอยู่กินกับสตรีไทย มักจะถือว่าคนนั้นเป็นคนจีน และผู้ซึ่งเกิดจากบิดาที่มีเชื้อสายคนจีนแต่เกิดในประเทศไทย ถือว่าคนนั้นเป็นคนไทย ระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง สตรีจีนเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ตั้งแต่บัดนั้นมาชาวจีนในประเทศไทยทั้งที่มาจากประเทศจีนและลูกจีนเกิดในประเทศไทย ที่ยังไม่มีการครอบครัวยังมีโอกาสเลือกสตรีจีนมาเป็นคู่ครองได้มากขึ้น แต่การเลือกสตรีไทยเป็นคู่ครองก็ยังมีทำกันอยู่มาก เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า ระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้นมา อัตราเพศในชุมชนชาวจีนมีความแตกต่างกันน้อยลง ดังนั้นการแต่งงานระหว่างไทยกับจีนจึงลดน้อยลง ลูกจีนหลานจีนส่วนใหญ่จะมีสองชื่อ คือชื่อจีนและชื่อไทย ลูกจีนหลานจีนพวกนี้มีความสัมพันธ์ทั้งญาติพี่น้องที่เป็นชาวจีนและญาติพี่น้องที่เป็นชาวไทย

สาเหตุที่ทำให้การแต่งงานระหว่างชาวจีนกับไทยลดน้อยลงนั้นมีหลายกรณีด้วยกัน เป็นต้นว่า ลักษณะของครอบครัวจีนนั้นเป็นครอบครัวใหญ่ ภรรยาและสะใภ้เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ภรรยาจะต้องให้การปฏิบัติต่อสามีและญาติของสามี ตามแบบอย่างประเพณีจีนโดยเคร่งครัดซึ่งสตรีไทยไม่อาจทำเช่นนั้นได้ด้วยดี แต่เดิมนั้นเมื่อชาวจีนต่างดาวเข้ามาตัวคนเดียวไม่มีญาติพี่น้องผู้ใหญ่ตามมาด้วย ปัญหาเรื่องนี้จึงไม่มีความสำคัญ แต่เมื่อชาวจีนรับพวกห้องญาติพี่น้อง เข้ามารั้งหลักฐานอยู่ในประเทศไทย จึงกลายเป็นปัญหาสำคัญขึ้นในชีวิตการแต่งงาน

ของสตรีไทย สาเหตุอีกอย่างหนึ่งคือความแตกต่างระหว่างจีนกับไทยในเรื่องภาษาพูด อาหาร การแต่งกาย ศาสนา ฯลฯ ซึ่งในเรื่องนี้ได้รับการปรับตัวให้เข้ากันได้แล้วในปัจจุบันนี้ สาเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การที่บิดามารดาควบคุมเด็กของตนในเรื่องการเลือกคู่ครอง และพอใจให้ลูกหลานเลือกคู่ครองที่เป็นชาติเดียวกัน ทำให้การแต่งงานต่างเชื้อชาติระหว่างจีนกับไทย ลดน้อยลง

จำนวนชาวจีนในประเทศไทยในปัจจุบัน ตามรายงานการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. 2503 มีตัวเลขเกี่ยวกับผู้ที่มีสัญชาติจีนจำนวน 409,508 คน หรือประมาณร้อยละ 1.5 ของประชากรของประเทศไทยที่สำรวจในปีนั้น และจากการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. 2513 พบว่ามีผู้ที่มีสัญชาติจีนจำนวน 311,093 คน จากจำนวนประชากรของประเทศไทยทั้งสิ้นประมาณ 34,397,374 คน คือมีจำนวนชาวจีนร้อยละ 0.90 ของประชากรทั้งประเทศ จากการสำรวจสำมะโนประชากรครั้งสุดท้ายปี พ.ศ. 2523 พบว่าประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 46,961,338 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีสัญชาติจีนประมาณ 294,059 คน คิดเป็นจำนวนประชากรร้อยละ 0.63 ของประชากรทั้งประเทศ และจากรายงานการสำรวจของกองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2526 มีตัวเลขเกี่ยวกับผู้ที่มีสัญชาติจีนจำนวน 281,233 คน จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 49,515,074 คน กล่าวคือมีจำนวนประชากรจีนร้อยละ 0.57 ของจำนวนประชากรในประเทศไทย มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ข้อหนึ่งคือ จะพบว่าจำนวนผู้ที่มีสัญชาติจีนในประเทศไทยลดลงไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุจำนวนคนจีนอพยพเข้าประเทศน้อยลงตามข้อจำกัดของการอพยพเข้าประเทศของคนต่างด้าวและลูกหลานจีนที่เกิดใหม่ในประเทศไทย ต่างก็ได้รับสัญชาติไทยด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งตามกฎหมายถือว่าเป็นคนไทยคนหนึ่ง ถึงแม้จะมีบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ตาม

*

ตารางที่ 1 จำนวนชาวจีนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย พ.ศ. 2502-2526

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวมจำนวน
2502	258,626	126,549	385,175
2503	254,783	126,053	380,836
2504	256,134	127,029	383,163
2505	354,937.	126,666	381,603
2506	250,194	126,838	377,032
2507	233,948	116,212	350,160
2508	232,754	115,828	348,582
2509	229,856	115,348	345,204
2510	225,827	114,273	340,100
2511	222,379	113,384	335,763
2512	220,165	112,688	332,853
2513	221,824	112,055	333,979
2521	197,282	104,113	301,395
2522	195,583	104,047	299,630
2523	192,303	101,756	294,059
2524	188,599	100,491	289,090
2525	185,837	99,300	285,137
2526	183,287	97,946	281,233

* แหล่งข้อมูล : กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายผสมกลมกลืนลูกหลานจีนให้เป็นไทย แม้ว่ารัฐบาลจะไม่ได้ประกาศใช้นโยบายเรื่องนี้อย่างเปิดเผยก็ตาม ทั้งนี้เพราะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากชาวจีนนั้นสืบเนื่องมาจากการที่ยังมีชาวจีนอีกบางส่วนที่ยังคงถือว่าตนเป็นชาวจีนอยู่ หากนโยบายนี้ประสบผลสำเร็จ ปัญหาที่เกิดจากชาวจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเข้ามามีอิทธิพลต่อจักรกลทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความวิตกกังวลให้กับรัฐบาลก็จะหมดสิ้นไป

ในบรรดามาตรการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายผสมกลมกลืนของรัฐบาลนั้น การควบคุมโรงเรียนจีนนับว่าเป็นมาตรการที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งทางราชการได้ดำเนินการควบคุมเรื่อยมานับตั้งแต่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461 ความมุ่งหมายของการควบคุม คือป้องกันมิให้ชาวจีนใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเผยแพร่ลัทธิการเมืองและอบรมสั่งสอนลูกหลานจีนให้คงความเป็นจีน ขณะเดียวกันก็คอยสอดส่องดูแลให้โรงเรียนจีนคอยปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับโดยเคร่งครัด เพื่อให้ลูกหลานจีนได้ศึกษาภาษาไทยและเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประเทศไทย อันจะเป็นการปลูกฝังให้ลูกหลานจีนมีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย ผลที่เกิดจากการควบคุมอย่างเข้มงวดและรัดกุมก็คือ ทำให้การสอนภาษาจีนเสื่อมคุณภาพลงเป็นอย่างมาก การที่สอนภาษาจีนในโรงเรียนไม่ได้ผล ก็ย่อมเป็นผลให้ความนิยมของชาวจีนที่จะส่งลูกหลานของตนเข้าศึกษาในโรงเรียนจีนลดน้อยลง และเป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้ปกครองจะต้องส่งลูกหลานของตนเข้าศึกษาในโรงเรียนไทย ซึ่งในไม่ช้า เด็กไทยที่มีเชื้อสายจีนเหล่านี้ก็จะกลายเป็นคนไทยไป⁷

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการผสมกลมกลืน ได้แก่ การที่ทั้งจีนคอมมิวนิสต์และจีนคณะชาติต่างก็พยายามชักจูงชาวจีนให้ตระหนักว่าตัวเองเป็นคนจีน สร้างความรู้สึกให้เกิดความผูกพันกับชาติจีนอยู่ตลอดเวลา ชาวจีนในประเทศไทยนิยมรวมกลุ่มกันในรูปของสมาคมต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ สมาคมเชื้อสกุล สมาคมท้องถิ่น สมาคมกลุ่มภาษาพูด สมาคมอาชีพและธุรกิจและสมาคมเพื่อการกุศล สมาคมเหล่านี้มีบทบาทควบคุมชีวิตความเป็นอยู่ของ

7

พิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, 2512), หน้า 149-150.

ชาวจีน มีส่วนช่วยสร้างความผูกพันระหว่างชาวจีนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้มีชาวจีนบางกลุ่มยังคงส่งบุตรหลานของตน เข้าศึกษาในโรงเรียนจีน เนื่องจากภาษา เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนสำนึกในความเป็นชาติ เพราะฉะนั้นการที่ชาวจีนได้เรียนรู้ภาษาของตัวเองจึงก่อให้เกิดความรู้สึกสำนึกในความเป็นชาติจีนได้ง่าย และชาวจีนเป็นชาติเก่าแก่มากมีอารยธรรมรุ่งเรืองมานานนับพัน ๆ ปี ชาวจีนจึงมีความภาคภูมิใจในความเป็นจีน ทำให้ชาวจีนรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่นและคงรักษาวัฒนธรรมของตนไว้อย่างเคร่งครัด

ปัจจัยที่ส่งเสริมการผสมกลมกลืน ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนไทยกับชาวจีนมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากอิทธิพลของพุทธศาสนา อุปนิสัยของคนไทยเองก็มีส่วนช่วยชักจูงให้ชาวจีน เข้ามาร่วมในสังคมไทย เมื่อ เป็นเช่นนี้ชาวจีนจึงไม่มีความลำบากใจอย่างใด ในการเข้ามาอยู่ท่ามกลางวิถีชีวิตของคนไทย และพยายามประพฤติปฏิบัติ เช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป ปัจจุบันชาวจีนนิยมส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาในโรงเรียนจีนน้อยลง เพราะการศึกษาในโรงเรียนจีนไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ ชาวจีนที่มีความรู้สึกผูกพันต่อประเทศจีนอันเนื่องมาจากอพยพมาจากที่นั่น นับวันจะมีจำนวนลดน้อยลง ส่วนลูกหลานจีนที่เกิดในเมืองไทยซึ่งไม่เคยเห็นประเทศจีนมาก่อน ย่อมไม่มีความรู้สึกผูกพันแน่นแฟ้นต่อประเทศจีนเหมือนคนรุ่นก่อน การกระจายของชุมชนชาวจีนก็เป็นส่วนหนึ่ง ทั้งนี้เพราะชาวจีนเหล่านี้มีความจำเป็นต้องติดต่อค้าขายหรือคบค้าสมาคมกับคนในท้องถิ่น ทำให้ต้องปรับความเป็นอยู่ให้เข้ากับได้กับคนในท้องถิ่น และสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็มีบทบาทในการส่งเสริมให้ชาวจีนรับเอาวัฒนธรรมไทย ค่านิยมทางสังคมประการหนึ่งของคนไทยก็คือ การให้ความเคารพนับถือยกย่องผู้ที่มีเงินทอง ชาวจีนจำนวนมากที่ยึดอาชีพค้าขายและมีฐานะดี เมื่อมีฐานะดีเช่นนี้แล้ว คนไทยก็พากันยกย่องนับถือโดยไม่รังเกียจว่าเป็นคนต่างชาติ เมื่อชาวจีนได้รับการปฏิบัติด้วยดีจากคนไทย ก็เกิดความรู้สึกเป็นมิตร และไม่รังเกียจที่จะดำเนินวิถีชีวิต เช่นเดียวกับคนไทย

ปัจจุบันนี้มีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่ากระบวนการผสมกลมกลืนกำลัง เป็นไปด้วยดี กล่าวคือ การใช้ภาษาจีน เป็นภาษาพูดในระหว่างพวกเขาเหมือนกันเองลดน้อยลง ลูกหลานจีนนิยมพูดภาษาไทยทั้งในครอบครัวและการติดต่อสมาคมกับผู้อื่น การรวมอยู่เป็นกลุ่มก้อนของครอบครัวชาวจีนไม่ค่อยจะมีแล้ว การสมรสระหว่างคนไทยกับคนจีนทวีมากขึ้น นอกจากนี้แล้ว จากสถิติของเจ้าหน้าที่แผนกทะเบียนชื่อบุคคล กองทะเบียน กรมการปกครอง ทำให้ทราบว่า

ชาวจีนจำนวนมากพากันนิยม เปลี่ยนชื่อสกุล เป็นไทย ประมาณว่ามีผู้ขอจดทะเบียนชื่อสกุลทั่วประเทศปีละ 10,000 ราย ในจำนวนนี้ 90% เป็นผู้ที่ใช้แซ่จีนและขอเปลี่ยนนามสกุลเป็นไทย เราทราบแล้วว่าชาวจีน เป็นผู้ที่ยึดมั่นผูกพันกับวงศ์ตระกูลอย่างแน่นแฟ้น จนถึงกับมีการตั้งสมาคมชื่อสกุลหรือสมาคมแซ่ เมื่อชาวจีนรุ่นใหม่ได้ เปลี่ยนนามสกุลมาเป็นไทยในบั้นหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก เช่นนี้ จึงเป็น เครื่องชี้ประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่านโยบายผสมกลมกลืนของรัฐบาลประสบผลสำเร็จ เป็นที่น่าพอใจ

โดยที่รัฐบาลได้มีมาตรการปฏิบัติ เพื่อการผสมกลมกลืน เป็นไปอย่าง ได้ผลและมีประสิทธิภาพ หากสภาพการณ์เป็น เช่นนี้ตลอด ไปอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่มีปัจจัยภายนอกมา เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการผสมกลมกลืน และรัฐบาลได้จัดการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางต่อการที่ชาวจีนจะกลายเป็นไทย ตลอดจนแสวงหามาตรการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิผลกว่าเดิมมาใช้ เพื่อช่วย เร่งให้กระบวนการผสมกลมกลืน เป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้นแล้ว คาดว่าในอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง ชาวจีนในประเทศไทยอาจจะผสมผสาน เข้าสู่สังคมไทยและกลายเป็นคนไทยไปหมดได้

ข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับชาวจีนในประเทศไทย

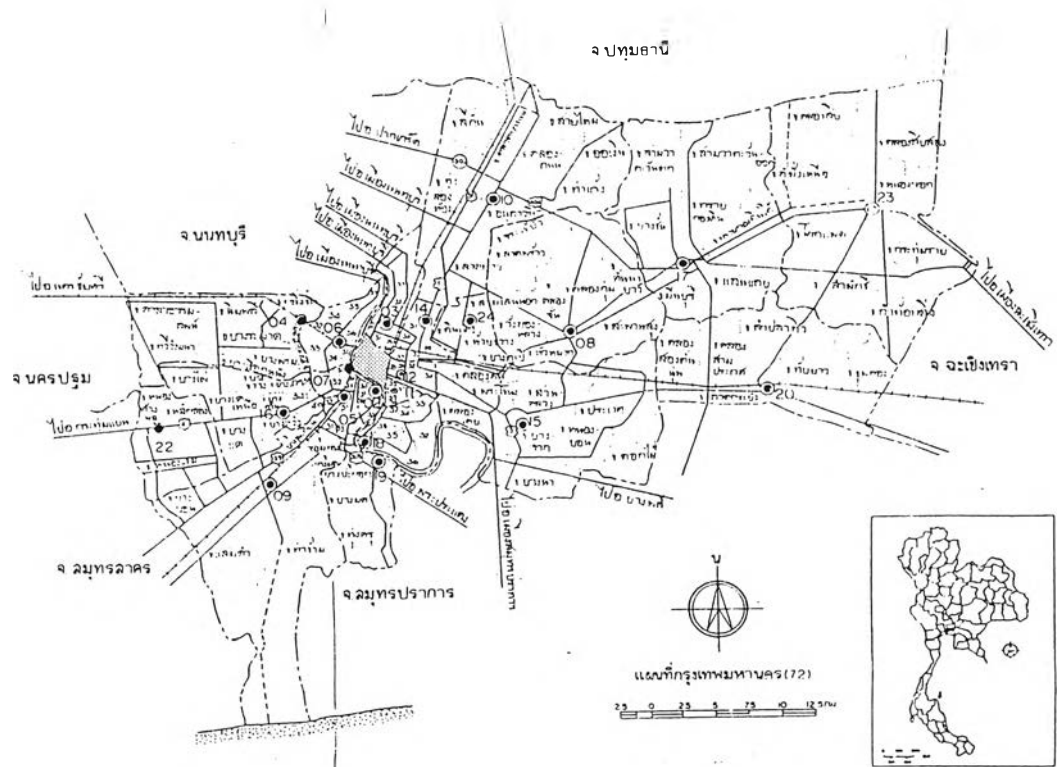
ประการแรก ในด้านการตั้งถิ่นฐาน ปรากฏว่าชาวจีนนิยมอยู่ตามบริเวณเมืองมากกว่าชนบท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าการทำมาหากินในบริเวณเมืองทำได้ง่าย และเหมาะสมกับความถนัดในทางอาชีพของชาวจีน ซึ่งได้แก่การค้าขายนั่นเอง นอกจากนี้ยังปรากฏด้วยว่า ชาวจีนส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียงในภาคกลางมีชาวจีนอยู่มากที่สุด รองลงไปได้แก่ภาคใต้ ซึ่งเป็น เส้นทาง การเดินทางอพยพในอดีต เป็นสถานที่ที่ชาวจีนเคยมาทำเหมืองแร่ และปัจจุบันก็ค้าขายเหมือนชาวจีนโดยทั่วไป ส่วนภาคเหนือและโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภาคที่แร้นแค้น เป็นภาคที่ไม่ค่อยมีชาวจีนอาศัยอยู่

ประการที่สอง กลุ่มภาษาพูดแต่ละกลุ่มของชาวจีน มีอาชีพตามความถนัดต่างกัน ตัวอย่างเช่น จีนแต้จิ๋วประกอบอาชีพ เป็นพ่อค้าส่งส่วนมาก จีนกวางตุ้งประกอบอาชีพ เป็นแพทย์หรือช่างกลช่างไม้ จีนไหหลำประกอบอาชีพ เป็นพนักงานรับใช้ในบ้าน ภัตตาคารและสโมสร ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ภาษาทั้ง 5 กลุ่มนี้ต่างกัน จนพูดกันไม่รู้เรื่อง ถ้าหากจะติดต่อกันต้องใช้ภาษากลางที่เรียกว่า แมนดาริน หรือก๊กอื้อ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มภาษา ปรากฏว่า พวกกวางตุ้งมักมีทัศนคติไม่ดีต่อพวกแต้จิ๋ว โดยถือว่าแต้จิ๋ว เป็นผู้ใต้ใหม่มี

พื้นเพเป็นไพร่มาแต่เดิม ในภาคใต้ของประเทศไทยซึ่งเป็นภาคที่พวกชกเกี้ยนตั้งมั่น โดยส่วนใหญ่เป็นผู้มั่งคั่งและมีอิทธิพลในทางการเมืองของท้องถิ่น พวกชกเกี้ยนก็ถือว่าเป็นผู้สูงกว่าพวกแต่จิว ถึงแม้ว่าชาวจีนจะแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มภาษาแต่ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีความสำคัญพอที่จะทำให้เราถือว่าชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม ในความเป็นจริงมีปัจจัยหลายอย่างทำให้ชาวจีนเหล่านี้รวมกันเป็นเพียงกลุ่มเดียว แม้จะมีความแตกต่างกันดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ไม่มีการเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างเปิดเผยระหว่างกลุ่มภาษา ในย่านธุรกิจและบริเวณที่อยู่อาศัยกลุ่มภาษาเหล่านี้ก็อยู่ผสมปนกันและไม่สังเกตที่จะร่วมกันในประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ ของชนชาวจีน มีความพยายามที่จะใช้ภาษากลางหรือแมนดารินติดต่อกัน มีการแต่งงานระหว่างกันในกลุ่มภาษา 5 กลุ่มดังกล่าว วัฒนธรรมในการแต่งกาย และความนับถือศาสนาโดยทั่วไปก็เหมือนกัน

ประการที่สาม ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้น เป็นชาวจีนที่การศึกษาต่ำและเป็นชาวนามาก่อนเป็นส่วนใหญ่ วัฒนธรรมที่นำเข้ามาจึงเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของจีนภาคใต้เป็นสำคัญ จึงไม่อาจเป็นตัวแทนของ "วัฒนธรรมจีน" ในความหมายที่แท้จริง กล่าวอีกประการหนึ่งก็คือ ชาวจีนในประเทศไทยมิได้นำเอาวัฒนธรรมของชนชั้นสูงมาด้วย

ประการที่สี่ ระบบความเชื่อของชาวจีน มีลักษณะที่เป็นความเชื่อแบบสังเคราะห์ หมายถึงการยอมรับระบบความเชื่อหลายๆอย่างไว้ด้วยกัน เช่น การนับถือผี พุทธศาสนา และหลักจริยธรรม โดยที่มิได้เกิดมีความรู้สึกว่าเป็นระบบความเชื่อที่ผิดกัน จุดมุ่งหมายสำคัญที่ได้จากการนับถือศาสนาของชาวจีนที่มุ่งหนักไปในทางลัทธิมหายาน คือ ความสำเร็จทางวัตถุ เช่น ความสำเร็จในด้านการค้า และความร่ำรวย จากลักษณะทางวัฒนธรรมและสังคมดังกล่าว จะเห็นการสะท้อนออกของบุคลิกภาพของชาวจีน คือมีลักษณะวัตถุนิยม ขยันขันแข็งและมีระเบียบวินัย

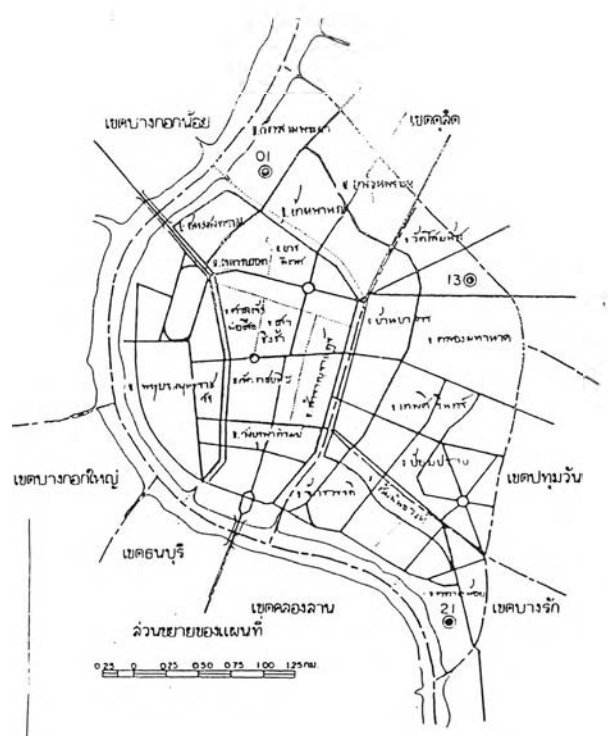
แผนที่กรุงเทพมหานคร(72)

เขต	ตรา
01 พญาไท	
02 คลองสาน	31 คลองสาน
	32 คลองตันใหญ่
	33 บางสาธุคำ
	34 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
03 คู่มือ	31 คู่มือ
	32 ถนนนครราชสีมา
	33 บางสื่อ
	34 อภิรักษ์นगर
	35 ส่วนราชการ
	36 ที่เขตสนามหลวง
04 ดุสิต	
05 ธนบุรี	31 บางเขิน
	32 คลองเตย
	33 ทุ่งครุ
	34 ทุ่งครุ
	35 ทุ่งครุ

เขต	ตรา
06 บางกอกน้อย	31 บางกอกน้อย
	32 บางขุนนนท์
	33 บางขุนศรี
	34 บางขุนพรหม
	35 บางเขิน
	36 บางเขิน
	37 บางเขิน
	38 บ้านช่างหล่อ
07 บางกอกใหญ่	31 ราชวงศ์
	32 ราชวงศ์
08 บางกอก	
09 บางเขิน	31 บางเขิน
10 บางเขิน	
11 บางกอก	31 ทุ่งครุ
	32 บางกอก
	33 บางกอก
	34 ทุ่งครุ
	35 ทุ่งครุ

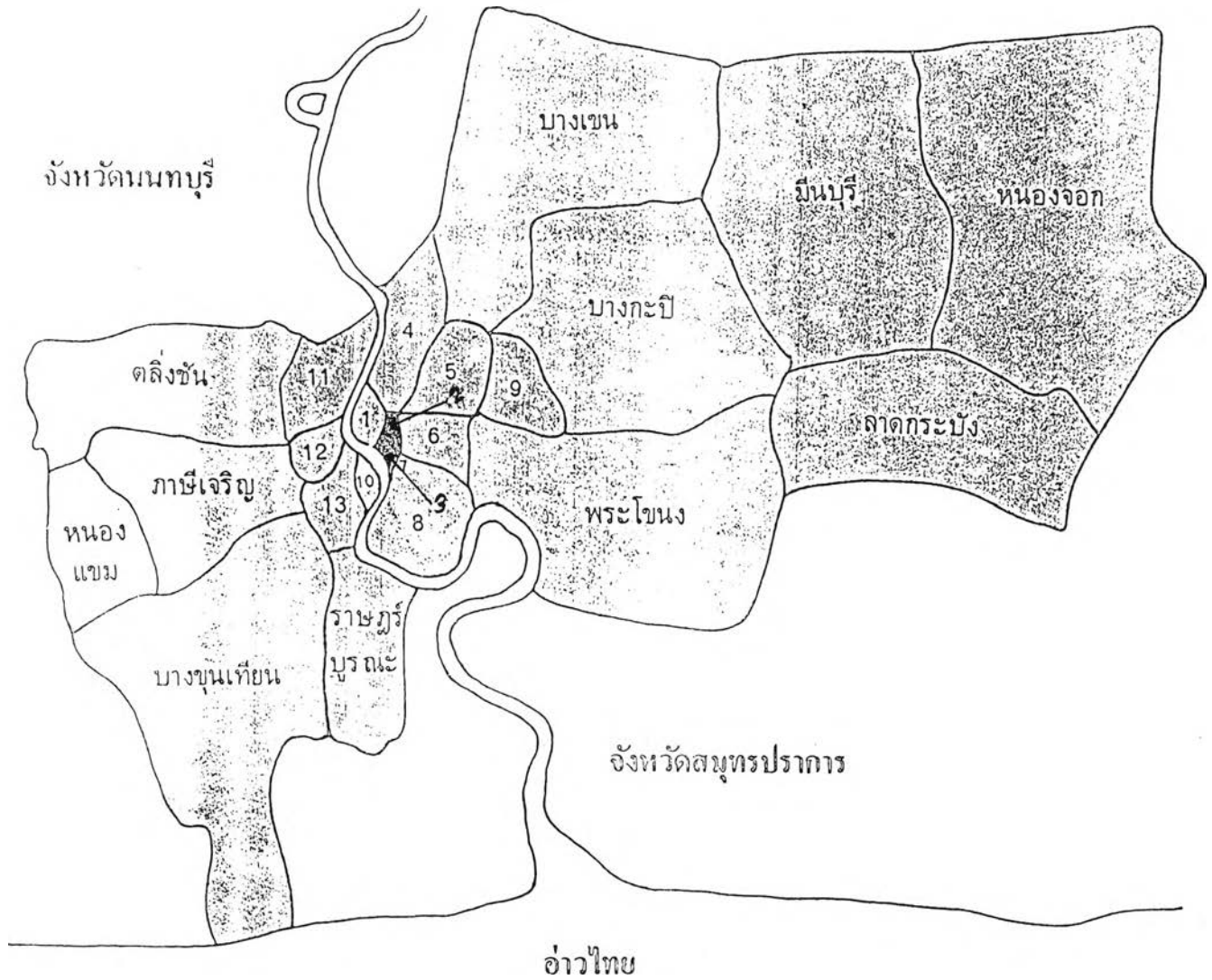
เขต	ตรา
12 ปทุมวัน	31 ราชวงศ์
	32 ปทุมวัน
	33 ราชวงศ์
	34 ส่วนราชการ
13 ป้อมปราบศัตรูพ่าย	
14 เขตราช	31 ส่วนราชการ
	32 ส่วนราชการ
	33 ส่วนราชการ
	34 ส่วนราชการ
	35 ส่วนราชการ
15 ราชเทวี	
16 บางกอกใหญ่	31 ทุ่งครุ
	34 บางกอก
	40 ปากคลองตลาด
17 ราชเทวี	
18 บางกอก	31 บางกอก
	32 บางกอก
	33 ทุ่งครุ

เขต	ตรา
19 บางกอกน้อย	34 ทุ่งครุ
	35 บางกอก
	36 บางกอก
	37 บางกอก
	38 บางกอก
20 บางกอกน้อย	31 บางกอก
21 บางกอกน้อย	
22 บางกอกน้อย	
23 บางกอกน้อย	
24 บางกอกน้อย	

แผนที่แสดงพื้นที่ของ เขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร

แผนที่แสดงพื้นที่ของเขตที่ทำการศึกษา 5 เขตในกรุงเทพมหานคร

- หมายเลข 1 หมายถึงพื้นที่ของ เขตพระนคร
 หมายเลข 2 หมายถึงพื้นที่ของ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
 หมายเลข 3 หมายถึงพื้นที่ของ เขตสัมพันธวงศ์
 หมายเลข 7 หมายถึงพื้นที่ของ เขตบางรัก
 หมายเลข 8 หมายถึงพื้นที่ของ เขตยานนาวา

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรใน 5 เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสัญชาติไทยและจีน *

เขต	พ.ศ. 2524		พ.ศ. 2525		พ.ศ. 2528	
	ไทย	จีน	ไทย	จีน	ไทย	จีน
เขตกรุงเทพมหานคร	5,005,081	301,444	5,144,692	298,592	5,363,378	279,758
1. บ่อมปราชศีครุพ่าย	169,539	20,308	168,993	19,966	89,539	19,269
2. ขางรัก	113,462	20,121	118,603	19,976	91,088	19,453
3. ยานนาวา	311,243	69,987	315,873	69,615	410,288	68,735
4. พระนคร	100,684	18,282	96,650	18,040	114,124	17,564
5. สัมพันธวงศ์	55,962	20,220	55,286	19,921	52,397	6,183

* แหล่งข้อมูล : แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองการปกครองและทะเบียน สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร

ชาวจีนใน 5 เขต ในกรุงเทพมหานคร*

กรุงเทพมหานครแบ่งการปกครองออกเป็นเขต ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 24 เขต ในจำนวนนี้ผู้วิจัยได้เลือกเป็นเขตที่จะทำการศึกษาเพียง 5 เขตเท่านั้น ซึ่งเป็นเขตที่มีจำนวนประชากรจีนอาศัยอยู่มากที่สุดและลดหลั่นกันลงมา ได้แก่ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตบางรัก เขตยานนาวา เขตพระนคร และเขตสัมพันธวงศ์ สำหรับรายละเอียดในแต่ละเขตมีดังต่อไปนี้ คือ

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

เนื่องจากเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายเป็นเขตชั้นใน จัดว่าเป็นเขตเล็กและมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น จึงไม่มีพื้นที่เพียงพอแก่การเพาะปลูก แต่เหมาะสมที่จะเป็นทำเลการค้า จึงมีชาวจีนมาตั้งรกรากประกอบธุรกิจการค้าต่าง ๆ มากมาย มีพื้นที่เขตจำนวนรวมทั้งสิ้น 1.931 ตารางกิโลเมตร มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย แบ่งการปกครองออกเป็น 5 แขวง ได้แก่ แขวงป้อมปราบศัตรูพ่าย แขวงเทพศิรินทร์ แขวงคลองมหาราค แขวงบ้านบาตร และแขวงวัดโสมนัส เขตนี้มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 89,539 คน เป็นชาย 45,201 คน เป็นหญิง 44,338 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวจีน 19,269 คน เป็นชาย 9,541 คน เป็นหญิง 9,728 คน คิดเป็นจำนวนชาวจีนร้อยละ 21.52 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ ซึ่งมีจำนวนชาวจีนอาศัยอยู่ในเขตนี้มากเป็นอันดับ 1 มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้นประมาณ 16,853 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขายและรับจ้าง ประชากรมีความรู้ระดับปานกลาง มีโรงเรียนจีนตั้งอยู่ในเขตนี้ 1 แห่งคือ โรงเรียนลือสิบจิงกง มีโรงพยาบาลเอกชนที่สำคัญ คือโรงพยาบาลหัวเฉียว คนในท้องที่เขตส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดอยู่ในเขตนี้ทั้งสิ้น 9 แห่งหนึ่งในจำนวนนี้ได้แก่วัดมังกรกมลาวาส ซึ่งเป็นวัดจีนที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

เขตบางรัก

เขตบางรักมีพื้นที่เขตประมาณ 5,536 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่

* แหล่งข้อมูล : แผนกเลือกตั้งและสถิติ กองปกครองและทะเบียน สำนักงานปลัดกรุงเทพมหานคร 2528.

ราย พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการประกอบการพาณิชย์ จึงมีคนจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อทำการค้า เขตบางรักแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 แขวง คือ แขวงมหาพฤฒาราม แขวงสี่พระยา แขวงสุริยวงศ์ แขวงสีลม และแขวงบางรัก เขตบางรักมีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 91,088 คน เป็นชาย 45,216 คน เป็นหญิง 45,872 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวจีน 19,453 คน เป็นชาย 11,270 คน เป็นหญิง 8,183 คน คิดเป็นจำนวนชาวจีนร้อยละ 21.36 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ ซึ่งมีจำนวนชาวจีนอยู่ในเขตนี้มากเป็นอันดับ 2 มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้นประมาณ 23,805 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขายและรับจ้าง ประชากรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง มีโรงเรียนที่สอนภาษาจีน ได้แก่ โรงเรียนสหคุณศึกษา โรงเรียนยุพินกงสวย และโรงเรียนสัจจะศึกษา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาได้แก่ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม มีศาลเจ้าจีนตั้งอยู่ในเขตนี้ 5 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าปูนเฒ่าก่ง ศาลเจ้าซำอั้งเอี้ย ศาลเจ้าพรหมเมศ ศาลเจ้าซิดเซี้ยบ๊ว และศาลเจ้าเจิวเอ็งเนี้ยว

เขตยานนาวา

เขตนี้มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะกับการเกษตร แต่ปัจจุบันเป็นชุมชนหนาแน่น มีตลาดพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก แต่บางส่วนก็ยังเป็นนาเป็นสวนเฉพาะตอนริมแม่น้ำเจ้าพระยาด้านถนนเจ้าพระยา เขตยานนาวามีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 26,909 ตารางกิโลเมตร เขตยานนาวาแบ่งเขตการปกครองพื้นที่ออกเป็น 8 แขวง ได้แก่ แขวงยานนาวา แขวงวัดพระยาไกร แขวงบางคอแหลม แขวงทุ่งมหาเมฆ แขวงทุ่งวัดดอน แขวงช่องนนทรี แขวงบางโคล่ และแขวงบางโพงพาง เขตยานนาวามีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 410,288 คน เป็นชาย 207,335 คน เป็นหญิง 202,953 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวจีน 68,735 คน เป็นชาย 35,659 คน เป็นหญิง 33,076 คน คิดเป็นจำนวนชาวจีนร้อยละ 16.75 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ ซึ่งมีจำนวนชาวจีนอยู่ในเขตนี้มากเป็นอันดับ 3 มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้นประมาณ 69,233 หลังคาเรือน ประชากรในท้องที่เขตยานนาวา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนจีนมีบ้างที่มีอาชีพทำสวนที่เป็นอาชีพของคนไทย ระดับการศึกษาของประชากรมีดังต่อไปนี้ จบอุดมศึกษาประมาณ 10% จบมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาประมาณ 30% จบประถมศึกษาประมาณ 50% และอ่านออกเขียนได้ประมาณ 10% การนับถือศาสนาของประชากรในเขตนี้ แบ่งออก

ได้ดังนี้คือ นับถือศาสนาพุทธประมาณ 50% นับถือศาสนาอิสลาม 30% นับถือศาสนาคริสต์ 10% นับถือศาสนาอื่น ๆ 10% ในท้องที่เขตยานนาวามีศาลเจ้าทั้งสิ้น 15 แห่ง และมีสมาคมมูลนิธิที่เป็นของคนจีนอีกหลายแห่ง เช่น มูลนิธิสีหรงไชทอง มูลนิธิพุทธทิปกร

เขตพระนคร

เขตพระนครมีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม เป็นพื้นที่ที่อยู่ในแนวป้องกันน้ำท่วม มีเนื้อที่ประมาณ 5.536 ตารางกิโลเมตร เขตพระนครแบ่งท้องที่การปกครองออกเป็น 12 แขวง ดังนี้ แขวงพระบรมมหาราชวัง แขวงวังบูรพาภิรมย์ แขวงบวรนิเวศน์ แขวงชนะสงคราม แขวงบ้านพานถม แขวงบางขุนพรหม แขวงวัดสามพระยา แขวงสำราญราษฎร์ แขวงราชพิศ แขวงตลาดยอด แขวงศาลเจ้าพ่อเสือ และแขวงเสาชิงช้า เขตพระนครเป็นเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 114,124 คน เป็นชาย 60,057 คน เป็นหญิง 54,067 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวจีนประมาณ 17,564 คน เป็นชาย 9,361 คน เป็นหญิง 8,203 คน คิดเป็นจำนวนชาวจีนร้อยละ 15.39 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ ซึ่งมีจำนวนชาวจีนอยู่ในเขตนี้มากเป็นอันดับ 4 มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้นประมาณ 22,602 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะอยู่ในระดับปานกลาง ชาวจีนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย กรรมการ และคนงานรับจ้างทั่วไป อาชีพสำหรับคนไทยคือการรับราชการ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาเป็นศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม เขตพระนครเป็นเขตในพื้นที่ของใจกลางเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมการพาณิชย์ ธนาคาร และเป็นศูนย์กลางของทางราชการ เป็นที่ตั้งของโบราณวัตถุและสถานที่สำคัญต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

เขตสัมพันธวงศ์

เขตสัมพันธวงศ์นับว่าเป็นเขตที่เล็กที่สุดในจำนวน 24 เขต มีพื้นที่เพียง 1.43 ตารางกิโลเมตรและมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ปัจจุบันแบ่งการปกครองเป็น 3 แขวง คือ แขวงสัมพันธวงศ์ แขวงตลาดน้อย และแขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 52,397 คน เป็นชาย 27,209 คน เป็นหญิง 25,188 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวจีน 6,183 คน เป็นชาย 3,637 คน เป็นหญิง 2,546 คน คิดเป็นจำนวนชาวจีนร้อยละ 11.80 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตนี้ ซึ่งมีจำนวนชาวจีนอยู่ใน

เขตนี้มากเป็นอันดับ 6 มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้นประมาณ 14,490 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีนจึงมีอาชีพค้าขายซึ่งเป็นที่นิยมของชาวจีน การค้าขายมีทั้งขายปลีกและขายส่ง สำหรับในเรื่องการศึกษา สามารถแยกระดับการศึกษาของประชาชนในเขตนี้ออกเป็น 2 ระดับคือ คนรุ่นเก่า มีการศึกษาน้อยเพราะส่วนใหญ่จะเป็นชาวจีนซึ่งอพยพมา มีอาชีพทางค้าขายอย่างเดียวไม่สนใจในด้านการศึกษา ต่อมาเมื่อฐานะดีขึ้น เริ่มเล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษาหาความรู้ จึงให้ความสนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ปัจจุบันคนรุ่นใหม่จึงมีระดับการศึกษาอยู่ในขั้นดี เขตสัมพันธวงศ์เป็นที่รวมของหลายเชื้อชาติคือมีทั้ง ไทย จีน อินเดียและชาวญวน เขตนี้จึงเป็นที่รวมของหลายวัฒนธรรม แต่ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ จากประวัติความเป็นมานับว่าเขตนี้มีความเก่าแก่มาก ในเขตนี้มีสถานที่สำคัญหนึ่งที่จะลืมไม่ได้คือ ตึก "โฮว เฮง ไถ่" ตั้งอยู่เลขที่ 282 แขวงตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ สันนิษฐานว่าสร้างมาตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ สถาปนของจีนหลังนี้สะท้อนถึงสถาปัตยกรรมของประเทศจีนในสมัยต้นราชวงศ์ชิง (แมนจู) รวมทั้งประวัติศาสตร์การพาณิชย์ การเงิน การนารีแห่งประเทศไทย กรมศิลปากรได้ยื่นมือเข้ามาขอความร่วมมือจากเจ้าของ เพื่อนุรักษ์เอาไว้ให้ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาหาความรู้และความเป็นมาทางด้านนี้โดยเฉพาะ